

Volwassen en toch nog in de groei

Jacques van Lankveld

Universiteit Maastricht

Het nummer van het Tijdschrift dat u nu in handen heeft, valt binnen aan de vooravond van het Jubileumcongres in Antwerpen van vier jubilerende seksuologische organisaties. Op 29 en 30 september zullen een groot aantal Vlaamse en Nederlandse seksuologen zich verzamelen in de zalen van 't Elzenveld, een schitterende historische locatie in Antwerpen. Er is een uitdagend inhoudelijk programma en de organisatie heeft daarnaast gezorgd voor volop gelegenheid voor het leggen en verstevigen van de collegiale contacten.

De Nederlandse Vereniging voor Seksuologie (NVVS), de Vlaamse Vereniging voor Seksuologie (VVS), de Wetenschappelijke Vereniging voor Seksuele Disfuncties (WVSD) en het Tijdschrift voor Seksuologie (TvS) hebben elk een jubileum te vieren, zij het dat de leeftijden uiteenlopen. De NVVS bestaat 25 jaar; de VVS 33 jaar (dus eigenlijk geen lustrum), de WVSD 20 jaar, en het TvS bestaat 30 jaar. Deze vier seksuologische organisaties hebben zo hun (jong)volwassen leeftijd bereikt. De jubilea zijn niet alleen een mooi moment om trots op onszelf te zijn en zelf eens te stil te staan bij wat er in de seksuologie in de afgelopen decennia bereikt is, maar ook om het publiek op een positieve wijze met de (wetenschappelijke) seksuologie in contact te brengen.

Er is alle reden om de media uit te nodigen om erbij te zijn en verslag te doen van het lustrumcongres. De deelnemende organisaties hebben elk een dagdeel voor hun rekening genomen, en er staat u een heel interessant programma te wachten, met sterke Nederlandse en Vlaamse sprekers en met vier buitenlandse sprekers, bekende experts op hun werkterrein.

Waar gaat het programma over? Het spits wordt op vrijdagochtend afgebeten met het thema 'Gender: Verschillen en gelijkenissen', georganiseerd door het Tijdschrift voor Seksuologie. 'Is het een jongetje of een meisje?' is altijd de eerste vraag aan de ouders over een nieuwgeborene. Die vraag stellen we niet voor niets, omdat

aan het biologische geslacht en de bijbehorende genderrol zoveel van de toekomst van dat kind afhangt. We weten welke consequenties er aan het bestaan als meisje of als jongetje vastzitten en dat is, door de ontwikkeling richting gelijke rechten en kansen, in Nederland en België en in de westerse wereld als geheel nog maar een fractie van de consequenties van het geslacht van een kind elders in de wereld. Denk aan Afrika beneden de Sahara, aan ruraal India of Tibet, of aan streng islamitische landen. Machtsongelijkheid, muurvast aan het geslacht vastzittende genderrollen, een hele levensloop die voor het grootste deel al bij de geslachtsbepaling vastgelegd worden. Het is waarschijnlijk vanuit die maatschappelijk-culturele achtergrond dat wij zo gefascineerd kunnen raken wanneer genderrolgedrag en genderbeleving niet stroken met de biologische feiten. Het programma van de ochtend gaat over gender, genderdifferentiatie voor en na de geboorte, problemen met de genderidentiteit, maar ook over verschillen in gedrag, fysiologie, beleving en cognitief functioneren tussen mannen en vrouwen, of juist het ontbreken daarvan. Zie bijvoorbeeld de bijdrage van Luk Gijs (2006) in nr. 1 van TvS van dit jaar over het onderzoek van Janet Shibley Hyde (2005), de Amerikaanse gastspreker in de TvS-congresdeel.

De NVVS heeft een gevarieerd programma voor de vrijdagmiddag over de grensgebieden van de seksuologie. Het merendeel van de dagelijkse activiteiten van klinisch werkende seksuologen betreft de alledaagse seksualiteitsproblemen. Mannen en vrouwen hebben problemen met hun seksuele functioneren en zoeken hun toevlucht bij de seksuoloog om dat te herstellen. Maar er is ook seks op het randje van de samenleving en de NVVS heeft zich hier aan gewaagd. TV-programma's laten wekelijks zien hoe mensen die ongelukkig zijn met hun lichaam zich onderwerpen aan een complete 'make-over'.

Het vergroten of verkleinen van borsten wordt daar graag bij getoond. Ook het bleken van de huid rond de anusopening is al het onderwerp geweest van dergelijke programma's. Penisvergrotingen heb ik zelf nog niet zien voorbijkomen, ook al worden die al vele jaren door urologen en chirurgen uitgevoerd. Ik heb nog nergens gelezen van een wens tot penisverkleining, maar dat heeft

wellicht te maken met de breed gedragen wens naar een grotere penis, zie het artikel van De Groot en collega's in dit nummer. Elders werd al gepubliceerd over de wens van sommige vrouwen om hun binnenste schaamlippen chirurgisch te laten verkleinen (de Waard, Weijnenborg, ter Kuile & Jansen, 2002). Het NVVS-congresdeel bevat een bijdrage van Philomeen Weijnenborg, gynaecoloog-seksuoloog NVVS, over de 'designer vagina' en een bijdrage van David Rowland (VS) over het bredere thema van de mogelijk problematische rol van medische interventies bij seksuele problematiek. Andere thema's op deze middag die handelen over seks op het randje zijn van Mariska Majoor over de mogelijke samenwerking tussen 'sekswerkers' (vrouwelijke en mannelijke prostitutie) en de seksuoloog, en van Marc Hebbrecht over seks(uele overdracht) binnen de relatie van seksuoloog en cliënt. Ter gelegenheid van het 5e lustrum van de NVVS hebben Koos Slob en Luk Gijs een boekje geschreven "Seks wetenschappelijk ontrafeld. De Nederlandse Vereniging voor Seksuologie en nog meer." (Elmar, Rijswijk, 2006). Het zal tijdens het congres beschikbaar zijn. De vrijdagavond biedt het congresdiner, naar ik heb vernomen, in een mooie en sfeervolle ambiance, met muziek en zo.

Op de zaterdagochtend start het congresdeel van de VVS over de multidisciplinaire benadering van de vrouwelijke seksualiteit met Roy Levin uit Groot-Britannië. Hij staat niet alleen bekend om zijn vele publicaties over allerlei aspecten van de vrouwelijke seksuele fysiologie, maar ook om zijn pakkende voordracht. Hij zal zeker in staat zijn om de ochtendvermoeidheid na de vrijdagavond en nacht te laten verdwijnen. De vrouwelijke seksualiteit wordt de rest van de ochtend behandeld door vrouwelijke Vlaamse seksuologen. De seksuologie in Vlaanderen heeft in historisch opzicht, sterker dan in Nederland, een groter accent gekend op de relatie-dimensie van de seksualiteit en dat wordt weerspiegeld in de bijdragen, zowel over de ontwikkeling van het vrouwelijk seksueel verlangen door Maureen Luyens, als door twee bijdragen van, respectievelijk, Liesbet Stevens en Veerle Draulans over de schaduwzijden van de vrouwelijke seksualiteit: geweld binnen relaties, en de exploitatie van het vrouwelijk lichaam.

Het laatste congresdeel op de zaterdagmiddag is voor

de WVSD en heeft, zo op het eerste gezicht, een lichte toon. Het kijkt terug op de historie van seks en seksuologie en naar verwachting kan er dan niet alleen geluisterd maar ook gekeken worden, naar stilstaande en bewegende beelden. Dirk Schultheiss uit Duitsland, kijkt terug op het beroemde 'Institut für Sexualwissenschaft' in Berlijn van Magnus

Hirschfeld. Mels van Driel, uroloog in Groningen, is bekend om zijn historische werk over de penis (van Driel, 1997). Hij richt de schijnwerpers nu echter op het vrouwelijk genitaal. Geheimen gaan vaak over seks, zoals niet alleen de titel van van Driel's boek laat zien, maar ook die van andere presentaties op de zaterdagmiddag. Eric Felderhof laat een en ander zien uit een geheime verzameling van het Nationaal Museum te Napels. Johan Mattelaer spreekt over 'Van taboe naar vrijheid: de evolutie van seksualiteit in de 20e eeuw'. De laatste bijdrage (met film?) is van één van de iconen in de Europese voorlichtingsseksuologie, Oswald Kolle, publicist in Duitsland, die in de jaren '60 van de vorige eeuw geruchtmakende boeken over seksualiteit schreef. Naar aanleiding van zijn werk werd ook een film als 'Oswald Kolle: Das Wunder der Liebe' (1967, onder regie van Franz Josef Gottlieb) gemaakt, die velen in die jaren 'met rode oortjes' hebben bekeken.

Komt allen!

Literatuur

- de Waard, J., Weijnenborg, P.T., ter Kuile, M.M., & Jansen, F.W. (2002). *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 146, 1209-1212.
- Gijs, L. (2006). Gendersverschillen en gelijkenissen langs de meta-analytische lat: Oftewel: mannen en vrouwen komen niet van verschillende planeten. Een signalement van Janet Hyde's 'The gender similarities hypothesis'. *Tijdschrift voor Seksuologie*, 30, 43-45.
- Hyde, J.S. (2005). The gender similarities hypothesis. *American Psychologist*, 60, 581-592.
- van Driel, M. (1998). *Het Geheime Deel: Mannelijk onvermogen door de eeuwen heen*. Amsterdam: De Arbeiderspers.
- Slob, K. en Gijs, L (2006). *Seks wetenschappelijk ontrafeld. De Nederlandse Vereniging voor Seksuologie en nog meer*. Rijswijk: Elmar.